

София, петък, 7 май 1943 год.

МИРЪ

Основен Д-РЪ КОНСТАНТИНЪ СТОИЛОВЪ

Собственост и издание на „Издателство в. Миръ“, а. д.

Редакторъ ПЕТЪРЪ ТАСЕВЪ

Администрация

Телеф. 2-17-17

Редакция
Телеф. 2-01-28

ЛИЧНИ СПОМЕНИ ЗА ГОЦЕ ДЪЛЧЕВЪ

1) Дълчевъ бѣ ученикъ въ Солунската мъжка гимназия презъ учебнитѣ 88/89 и 89/90 години. — Като такъвъ презъ тѣзи две години Дълчевъ не се различаваше много отъ другаритѣ си; бѣ трудолюбивъ, внимателенъ като другаритѣ си; учеше се добре и имаше примѣрно поведение. Поне азъ, като неговъ учителъ по математика и физика не забелязвахъ тогава нищо особено у него.

Въ груповата фотография на дѣлата гимназия (289 ученици и учители) снѣта въ двора на пансиона отъ единъ французинъ, фигурира и той. Тази именно фотография азъ показвахъ на покойния Яворовъ, който готвеше книга за Гоце Дълчевъ.

2) Дълчевъ напуста гимназията и посели въ Софийското военно училище. Между юнкеритѣ на това училище бѣ и помакътъ Тефинъ, който отъ военното училище се прехвърли въ Турция и отъ началото шпионираше солунскитѣ българи, а по-после стана началникъ на едно военно отдѣление отъ *Авджи Табору* и като такъвъ полегна на фронтѣ на

Дълчевъ и го уби въ селото *Баница*, близо до гр. Съръ. Това точно преди 40 години.

3) Дълчевъ бѣ решителенъ и смѣлъ човѣкъ. — Тази именно смѣлость го погуби. Защото както се спаси Яворовъ, който бѣ при *Паница* неговъ четникъ — по-добре въоръженъ другаръ — той погеше да се спаси. Но той, съ револверъ въ ръка, се втурна върху войницитѣ на Тефинъ и единъ войнишки залпъ го товали на земята.

4) Дълчевъ не познаваше що е страхъ. Така, презъ 1896 г. (Тогавъ азъ още бѣхъ учителъ въ Солунъ), макаръ и полицията да го търсеше подъ дърво и камъкъ, събщи ми се, че той, преоблеченъ като селянинъ, седѣлъ предъ вратата на валиевия конакъ и Хамидия улица.

5) Паралелъ на Дълчевъ съ Левски. — Веднажъ Левски, който както и Дълчевъ, се търсилъ на всекъде отъ полицията, вѣзълъ въ една софийска бръснарница, за да се избръсне; бръснаря веднага го позналъ. Обаче, при влизането на нѣколко турци въ бръснарницата,

та, бръснарътъ се изплашилъ и затрепералъ, изранилъ лицето на Левски. Левски му извикалъ „що не ме бръснешъ по-човѣшки бе“... и турцитѣ го взели за обикновенъ мишцария и не обърнали никакво внимание на него. Избръсналъ се Левски, платилъ си и напустналъ, необезпокояванъ отъ нийкого, бръснарницата.

Дълчевъ, както и Левски, бѣ голѣмъ пѣснопоецъ. — Веднажъ, като е билъ у одного въ селото *Ракита*, кайларско, неспрестано пѣлъ революционни пѣсни. Казвали му, че пѣснитѣ му могатъ да бждатъ чути отъ турцитѣ на близкото турско село *Чоръ* и тогавъ грози голѣма опасность.

На тѣзи приказки Дълчевъ се е само силно измѣлъ и продължилъ пѣсенята си.

7) Дълчевъ имаше много блага душа и бѣ много привлекателно убедителенъ. Съ тази си благость и привлекателность той успѣ въ нѣко време да разпространи идеитѣ на В. М. Р. О. и да привлече къмъ нейнитѣ редове хиляди македонски българи (Екзархисти и туркомани).

Веднажъ му съобщили, че нѣкой си отъ Сърско билъ шпионинъ: довели шпионинъ

при Дълчевъ, за да даде нареждане за екзекутирането му. Обаче, Дълчевъ, не само не го екзекутиралъ, но го и опростилъ. По-после този бившъ шпионинъ бѣ най-преданныя човѣкъ на организацията.

8) Паралелъ на Христо Силяновъ съ Дълчевъ — Велики въ София знаятъ кой е Христо Силяновъ, обаче, малцина знаятъ, че нѣкогашъ той е билъ Лерински войвода и главатаръ на една голѣма революционна четъ. Веднажъ като на войвода му бѣ съобщено, че едно лице отъ село *Воштарени*, било много подозрително. По негово нареждане, това лице е било доведенъ при него. Но следъ разпитване Силяновъ не само не го екзекутиралъ, но и самолично го повърналъ у домътъ му, гдето жената и децата, при вида на своя човѣкъ, когото считали вече за умрѣлъ, съ силенъ плачъ паднали предъ краката на войводата и облѣли съ сълзи краката му, дрехитѣ му и пр...

9) Дълчевъ бѣ беденъ и твърде скромнъ човѣкъ. — Презъ учебната 97—98 год. азъ бѣхъ вече учителъ при мъжката гимназия въ София (тогавъ имаше само една гимназия въ София) и като живущъ въ София, азъ често доу-

жехъ съ Дълчевъ и Георги Петровъ, които бѣха представители на В. М. Р. О. предъ българското правителство. Презъ зимата и то при много голѣмъ студъ Дълчевъ ходеше безъ палто; предложението ми да му купя зимно палто (то не струваше тогавъ повече отъ 40 лева) биде, и то по много оскърбителенъ начинъ за менъ, отхвърлено (Само веднѣжъ той приеднѣ обърътъ отъ менъ и въротно, защото на снѣмата маса съ менъ се хранише и Андрей Ляпчевъ (последния тогавъ не бѣ го-богатъ отъ Дълчева) и ако не бѣха съдржателитѣ (Христо и Иванъ) на гостилницата *Балканъ*, имаше много да гладува. Помни, че Ляпчевъ отиваше безъ зимно палто.

10) Дълчевъ и нападението на *Наумовъ* въ Съръ. — Понеже по тоа нападение единъ македонски вестникъ, излизащъ въ София, хвърли силни обвинения срещу менъ, азъ заведохъ дѣло срещу отговорния редакторъ на вестника. Обвиненията се хвърлиха срещу мене отъ Солунското братство — съставено отъ лични мои неприятели.

Мой защитникъ бѣ адвокатъ *д-ръ Гатевъ*, а защитникъ на редактора бѣ *Тодоръ Тодоровъ*. Осъденъ бѣ отговорния редак-

торъ на затворъ и съ това се свърши този много шуменъ тогава процесъ.

На излизане отъ Окръжния съдъ Дѣлчевъ ми каза, че той съ хората си е нападналъ Наумовъ и че твърде неумѣстно хвърлятъ върху мене вината.

За щастие Наумовъ, тогава директоръ на Сърското педагогическо училище, не пострадна никакъ и само жена му пострадна и то не отъ нѣкакви изстрели, а отъ душевно сътресение, причинено отъ внезапното нападение.

Благой Димитровъ.